

II. МАТЕРІАЛИ ДО УКРАЇНСЬКОГО БІОГРАФІЧНОГО СЛОВНИКА

АБРАГАМСОН Артур Адольфович (03(15).03.1854, Одеса—1924, Москва) — інженер шляхів сполучення, будівельник, винахідник, адміністратор-виробничник, громадський діяч.

Народився в родині Адольфа Бернардовича А., доктора медицини, автора багатьох наукових праць, спадкового дворянина Володимирської губ. Навчався в 2-й Одеській гімназії, на фізико-математичному ф-ті Новоросійського ун-ту (Одеса), інженерному відділенні Цюріхського політехнікуму (1872–76), в Ін-ті шляхів сполучення в С.-Петербурзі (1877–79), дійсний статський радник.

Абрагамсон брав участь в спорудженні залізниць в Швейцарії, вивчав інженерні, особливо залізничні, споруди Німеччини, Бельгії, Голландії, Франції, Англії та Північної Америки. За пропозицією С. Ю. Вітте був призначений начальником технічного відділу Управління Південно-Західних залізниць в Києві (з 1887); займав посади першого помічника, заступника начальника служби шляху і споруд (з 1897), начальника цієї служби (з 1904).

Брав участь в громадському та науковому житті Києва. Був головою механіко-будівельного відділу Київського відділення Російського технічного товариства. Разом з інженерами О. Бородіним, М. Демчинським, Д. Вол-

ковим 1881 заснував технічний журнал «Инженер» (1898–1918 — головний редактор).

Абрагамсон керував будівельною комісією сільськогосподарської і промислової виставки, яку було організовано в Києві в 1897 р. У 1900 — комісар російського залізничного відділу на Всесвітній виставці в Парижі, звідки повернувся кавалером ордена Почесного легіону.

Входив до складу Правління Товариства Київської міської залізниці (таку назву мав тоді трамвай). Йому належала ідея спорудження і розробка технічного обґрунтування фунікулера, відкритого в Києві в травні 1905.

Абрагамсон був спеціалістом в галузі водопостачання та водовідведення, брав участь в Російських водопровідних з'їздах. За його проектами в Києві споруджено декілька будинків, зокрема Міжнародного банку на розі вулиць Хрещатика та Інститутської (не зберігся). Брав участь в створенні Київського політехнічного ін-ту, був одним з авторів його першого Статуту. Постійно займався доброчинністю, був одним із засновників Київського товариства швидкої медичної допомоги. 1910 переведений до Москви, де працював на Північній залізниці.

А. Абрагамсон — автор багатьох статей, присвячених питанням залізничного, міського технічного господарства та технічної

освіти, які друкувалися в «Инженере», «Киевлянин», «Записках Киевского отделения Императорского Технического Общества», а також в технічних журналах Відня, Берліна.

Тв.: Электрические контрольные приборы для железных дорог. — Киев, 1886: Уравнительные приборы на железнодорожных мостах. — Киев, 1889: Дома рабочих в Американских городах. — Киев, 1894: Городские железные дороги, их современное значение и будущность. — Киев, 1895: Киевский Политехнический Институт Императора Александра II. Краткий очерк его возникновения. — Киев, 1898: XIX век — век железных дорог. Вступительная лекция в курс сооружения и содержания железных дорог, читаемая для служащих Юго-Западной железной дороги. — Киев, 1901: Краткий очерк развития канализации Киева. — Киев, 1901.

Лит.: Абрагамсон Артур Аолофович / С. А. Венгеров. // Критико-биографический словарь русских писателей и ученых. Т. VI. СПб., 1904. — С. 302–304; Кальницкий М. «Инженер в квадрате», который построил киевский фуниклер // Киевские ведомости. — 1995. — 20 мая. — С. 15; Константинов В. А. А. Абрагамсон, один из авторов первого Статута КПИ // Київський політехнік. — 2000. — 20 квітня. — С. 3; Константинов В., Брамський К. Київському фуніклеру — 95 років // Янус. Нерухомість. Всеукраїнський інформаційний бюллетень. —

2000. — № 10. — С. 13–14.

В. О. Константинов

АЛДАНОВ Марк Олександрович (анаграма справжнього прізвища — Ландав; 07.11.1886. Київ—25.02.1957. Ніппа, Франція) — письменник.

Народився в Києві в заможній єврейській сім'ї. У 1904 закінчив Київську класичну гімназію. В Університеті св. Володимира одночасно навчався на двох факультетах: правовому та фізико-математичному (відділення хімії). В рік закінчення університету (1910) дебютував як науковець: його праця з хімії була опублікована окремою брошурою в «Университетских известиях». У 1910–1915 Алданов продовжив навчання в Школі суспільних наук в Парижі. Коло його інтересів зосередилося на літературознавстві. У 1915 опублікував книгу «Толстой и Роллан» (т. 1); рукопис другого тому втрачено в 1918.

З початком Першої світової війни Алданов повернувся кривим шляхом до Росії, побувавши в трьох державах Антанти та двох нейтральних країнах. У Петрограді Алданов брав участь в роботі засобів захисту цивільного населення від хімічної зброї. В подальшому Алданов ще не раз повертався до хімії. У 1937 видано його роботу «Актинохимия». 1951 — «К возможности новых концепций в химии».

Алданов входив до Партії народних соціалістів. Був знайомий з ветеранами народницького руху В. Фігнер, Г. Лопатиним, М. Чай-